

Słownik terminologii prawniczej

ZAWIERA WZORY UMÓW I PISM NORWESKICH

NORWESKO-POLSKI
POLSKO-NORWESKI

Michał Jan Filipek
Maciej Iwanow
Romuald Iwanow

Wydawnictwo C.H. Beck

Słownik terminologii prawniczej

NORWESKO-POLSKI
POLSKO-NORWESKI

Słownik terminologii prawniczej

NORWESKO-POLSKI
POLSKO-NORWESKI

Michał Jan Filipek
Maciej Iwanow
Romuald Iwanow

WYDAWNICTWO C.H. BECK
WARSZAWA 2010

Redakcja: Aleksandra Kalinowska

Korekta: dr Paulina Horbowicz

Projekt okładki i stron tytułowych: Maryna Wiśniewska

© **Wydawnictwo C.H. Beck 2010**

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: IDENTIA Michał Majchrzak

Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

ISBN 978-83-255-0823-4

Spis treści/Innhold

Forord	VII
Przedmowa	IX
Forfattere	XI
Autorzy	XIII
Część I norwesko-polska/Del I norsk-polsk	1
Część II polsko-norweska/Del II polsk-norsk	151
Wzory pism/Skjemaer og formularer	279
Kwit dłużny/Gjeldsbrev	280
Oświadczenie konkubentów o władzy rodzicielskiej/ Samboererklæring/Avtale om foreldreansvar	283
Oświadczenie nupturientów o zdolności do zawarcia małżeństwa/ Erklæring fra brudefolkene før prøving av ekteskapsvilkårene	285
Oświadczenie o rozdzieleniu/Erklæring om atskillelse	289
Oświadczenie świadków ślubu/Forlovererklæring	291
Pełnomocnictwo/Fullmakt	293
Pozew o rozwód/Søknad om skilsmisse	294
Standardowa umowa o pracę/Standard arbeidsavtale	300
Umowa majątkowa między konkubentami/Samboerkontrakt	309
Wniosek o adopcję/Søknad om adopsjon	320
Wniosek o eksmisję/Begjæring om fravikelse	331
Wniosek o orzeczenie separacji/Søknad om separasjon	333

Forord

Den norsk-polske og polsk-norske juridiske ordboken er skrevet med tanke på å avhjelpe et behov for riktig forståelse av norsk juridisk fagterminologi. Formålet med ordboken er også å lette kommunikasjonen mellom polakker og nordmenn når det dreier seg om juss og rettsvesen.

Den foreliggende norsk-polske og polsk-norske juridiske ordboken er den første publikasjon av denne typen både på det polske og norske bokmarkedet. De fleste oppslagsordene har aldri vært tatt inn i noen norsk-polsk ordbok tidligere.

Ordboken tar sikte på et bredt publikum. Den er beregnet på tolker, oversettere, fagoversettere, statsautoriserte oversettere, jurister, forretningsmenn, studenter og andre som har behov for å overføre norsk juridisk terminologi til polsk. En videre målgruppe er de som arbeider med norsk-polsk terminologi innen juss eller de som behøver den på arbeidsplassen sin. Boken vil være et nyttig hjelpemiddel for bedrifter, domstoler og andre statlige institusjoner.

Den norsk-polske og polsk-norske juridiske ordboken inneholder ca. 16 000 oppslagsord og juridiske uttrykk (med tallrike eksempler på anvendelse) med oversettelser. De norske oppslagsord og uttrykk er basert på bokmål. Ordboken dekker sentrale fagspråklige felt innen norsk juridisk terminologi. Ordtilfanget er hentet fra flere rettsområder og dekker det elementære ordforrådet innenfor offentlig rett, privatrett, sivil- og strafferett, straffeprosess, sivilprosess, selskapsrett, handelsrett, familierett, arverett, arbeidsrett, forvaltningsrett, konkursrett, skatterett og internasjonal rett. Det er lagt størst vekt på strafferettslig og sivilrettslig terminologi. Boken omfatter også navn på de mest relevante internasjonale organisasjoner med engelske navn og visse internasjonale konvensjoner og erklæringer. Det er også ofte umulig å finne polske ekvivalenter til norske rettsinstitutter. Det er derfor forsøkt å ta hensyn til dette problemet ved å beskrive de norske rettsinstituttene som ikke har polske ekvivalenter. Ordboken belyser ulike juridiske sammenhenger og gir forslag til oversettelser der hvor tilsvarende polske uttrykk eller ekvivalenter ikke finnes.

En spesiell takk til Anna Maria Batyra for inspirasjon, vennlighet og bistand. En spesiell takk går også til Bogumiła Filipek for hennes hjelp og engasjement. Uten hennes hjelp ville denne ordboken aldri sett dagens lys. Vi retter også en hjertelig takk til Anna Zofia Ciencioła for hennes støtte og forståelse. Til slutt tusen takk til forlagsredaktør i C.H. Beck Forlag Aleksandra Kalinowska for utmerket samarbeid.

Vi håper imidlertid at brukerne av ordboken vil gi uttrykk for sine oppfatninger, slik at en senere utgave kan bli bedre.

Warszawa–Oslo 2009

Michał Jan Filipek

Maciej Iwanow

Romuald Iwanow

Przedmowa

Norwesko-polski i polsko-norweski słownik terminologii prawniczej powstał by stanowić pomoc we właściwym zrozumieniu norweskiej specjalistycznej terminologii prawniczej, a także aby ułatwić komunikację pomiędzy Polakami i Norwegami w kwestiach dotyczących prawa i organów sprawiedliwości. Jest to pierwsze tego typu wydawnictwo zarówno na polskim, jak i na norweskim rynku księgarskim. Większość haseł zawartych w słowniku nie została zamieszczona w żadnej z wcześniej wydanych tego typu publikacji.

Słownik skierowany jest do szerokiego grona odbiorców. W szczególności przeznaczony jest dla tłumaczy, w tym tłumaczy specjalistycznych oraz tłumaczy przysięgłych, prawników, przedsiębiorców, studentów, a także wszystkich tych, którzy potrzebują tłumaczenia norweskiej terminologii prawniczej, bądź mają z nią do czynienia w pracy. Książka będzie niezwykle cenną pomocą dla przedsiębiorstw, sądów oraz innych instytucji państwowych.

Słownik zawiera łącznie około 16 000 haseł oraz wyrażeń (z licznymi przykładami ich zastosowania). Wybór słownictwa norweskiego został dokonany w oparciu o wersję językową bokmål. Słownik obejmuje podstawowe słownictwo z zakresu wielu dziedzin prawa, m.in.: prawa publicznego, prawa prywatnego, prawa cywilnego, prawa karnego, postępowania karnego, postępowania cywilnego, prawa handlowego, prawa rodzinnego, prawa spadkowego, prawa pracy, prawa administracyjnego, prawa upadłościowego, prawa podatkowego oraz prawa międzynarodowego. Szczególny nacisk został położony na słownictwo dotyczące prawa karnego oraz prawa cywilnego. W słowniku zawarte zostały również nazwy najważniejszych organizacji międzynarodowych, wraz z ich angielskimi tłumaczeniami, oraz nazwy wybranych aktów prawa międzynarodowego. Często niemożliwe było znalezienie polskiego ekwiwalentu dla norweskich instytucji prawnych. W takich przypadkach zostały one krótko opisane i uzupełnione o propozycje polskich tłumaczeń.

Pragniemy szczególnie podziękować Pani Annie Marii Batyrze za inspirację, życzliwość i wsparcie. Szczególne podziękowania należą się również Pani

Bogumile Filipek za nieocenioną pomoc, olbrzymie wsparcie i zaangażowanie, bez której niniejszy słownik nigdy nie ujrzałby światła dziennego.

Serdeczne podziękowania należą się również Pani Annie Zofii Cienciale za wyrozumiałość i nieocenioną pomoc. Gorąco dziękujemy również Pani Redaktor Aleksandrze Kalinowskiej z Wydawnictwa C.H. Beck za doskonałą współpracę.

Liczymy na to, że czytelnicy wyrażą swoje spostrzeżenia i uwagi. Zostaną one uwzględnione w kolejnym wydaniu słownika.

Warszawa–Oslo 2009

Michał Jan Filipek

Maciej Iwanow

Romuald Iwanow

Forfattere

Michał Jan Filipek – jurist, tolk og fagoversetter i norsk og tysk språk. Han er cand.jur. og har fullført studiet Interdisciplinary, Post-diploma Study of Interpreting ved ILS Universitet i Warszawa. Han spesialiserer seg på juridiske og økonomiske fagoversettelser. Han har forsket i en årrekke på det norske rettssystemet og Norges rett. Han er spesialist på norsk juridisk og økonomisk terminologi og er den første som har oversatt helhetlig både den norske juridiske terminologien fra de fleste rettsområder til polsk, samt polsk juridisk terminologi til norsk. Han er forfatter av mange juridiske fagoversettelser fra norsk og tysk. Hans vitenskapelige artikler har blitt publisert i juridiske tidsskrifter og han har i en årrekke vært medlem av den Polsk-Norske Forening.

Maciej Iwanow – samfunnsviter, tolk i norsk, polsk og engelsk språk. Jobber med forvaltningsrett. Han har en bachelor i kultur og samfunnsfag fra Universitetet i Oslo og MA in European Studies ved Jagiellonian University i Kraków. Han var i en årrekke tolk og oversetter i norsk og engelsk språk.

Romuald Iwanow – jurist, polsk advokat og medlem av Den Norske Juristforening. Han er oversetter i norsk språk. Han befatter seg med arbeidsretten og var i en årrekke offentlig ansatt i Norge.

Autorzy

Michał Jan Filipek – prawnik, tłumacz języka norweskiego i niemieckiego. Absolwent Wydziału Prawa oraz Studium Podyplomowego Kształcenia Tłumaczy ILS UW. Specjalizuje się w tłumaczeniach prawniczo-sądowych oraz finansowo-ekonomicznych. Od wielu lat prowadzi działalność naukowo-badawczą w zakresie prawa norweskiego i norweskiego wymiaru sprawiedliwości. Specjalista w zakresie norweskiej terminologii prawniczo-ekonomicznej. Dokonał pierwszego kompleksowego przekładu norweskiej terminologii z większości dziedzin prawa na język polski, jak również polskiej terminologii prawniczej na język norweski.

Autor licznych tłumaczeń prawniczych z języka norweskiego i niemieckiego. Publikuje artykuły z dziedziny prawa w branżowej prasie naukowej. Wieloletni członek Towarzystwa Polsko-Norweskiego z siedzibą w Warszawie.

Maciej Iwanow – politolog, tłumacz języka norweskiego i angielskiego. Absolwent Uniwersytetu w Oslo oraz Wydziału Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Posiada wieloletnią praktykę w tłumaczeniach pisemnych i ustnych z języka norweskiego i angielskiego.

Romuald Iwanow – prawnik, adwokat, członek Związku Prawników Norweskich oraz tłumacz języka norweskiego. Od wielu lat zajmuje się norweskim prawem pracy. Posiada wieloletnią praktykę w norweskich instytucjach państwowych.

Część I
norwesko-polska

Del I
norsk-polsk

A

- a vistaveksel** weksel a vista
- ab intestato** dziedziczenie beztestamentowe
- abandonere** wyłączyć przedmiot z masy upadłości
- abolisjon** abolicja
- abonnement n** abonament
- abonnementsavgift** opłata abonamentowa
- abonnementsavtale** umowa o abonament
- abonnementsbetingelser** warunki abonamentu
- abonnementskontrakt** umowa abonamentu
- abonnementsperiode** okres abonamentu
- abonnet** abonent, odbiorca
- abort** aborcja, przerwanie ciąży
- abortere** dokonać aborcji, przerwać ciążę
- abortinngrep n** zabieg usunięcia ciąży
- Abortloven** Ustawa o dopuszczalności przerywania ciąży (potocznie: ustawa aborcyjna)
- abrogasjon** abrogacja, anulowanie, unieważnienie
- absolutt flertall** większość bezwzględna
- absolutt ugyldig** bezwzględnie nieważny, bezwzględnie nieobowiązujący
- absolutt ugyldighet** nieważność bezwzględna
- absolutte ugyldighetsgrunner** bezwzględne powody nieważności
- actio Pauliana** skarga Pauliańska
- adekvanskrav n** wymóg istnienia adekwatności przyczynowej
- adekvat** adekwatny, prawdopodobny
- adferd** działanie, postępowanie, zachowanie
- adgang** 1. dostęp; 2. prawo, uprawnienie
- adgangsrett** prawo wstępu
- adhesjon** adhezja
- adhesjonskontrakt** umowa adhezyjna
- adhesjonsprosess** proces adhezyjny
- ad hoc-komitè** komisja nadzwyczajna
- administrasjon** administracja
- administrasjonsapparat n** aparat administracji
- administrasjonsorgan n** organ administracyjny
- administrasjonsutvalg n** komisja administracyjna
- administrativ** administracyjny
- administrator** administrator
- administrere** administrować, zarządzać; ~ **en bedrift** prowadzić przedsiębiorstwo; ~ **et fond** zarządzać funduszem
- administrerende direktør** dyrektor administracyjny
- adopsjon** adopcja, przysposobienie
- adopsjonsbevilling** zezwolenie na przysposobienie
- Adopsjonsloven** Ustawa o adopcji
- adoptivbarn n** dziecko adoptowane
- adoptivfar** przysposabiający (ojciec)
- adoptivforeldre** rodzice przysposabiający
- adoptivforhold n** stosunek przysposobienia

adoptivmor przysposabiający (matka)
advarsel ostrzeżenie, upomnienie; ~ **og formaning** upomnienie z ostrzeżeniem, upomnienie z zagrożeniem karą
advokat adwokat, obrońca, mecenas
Advokat med møterett for Høyesterett adwokat, który ma uprawnienie do występowania przed Sądem Najwyższym
advokatbevilling zezwolenie na wykonywanie zawodu adwokata, dopuszczenie do wykonywania zawodu adwokata
advokatbistand pomoc adwokata, pomoc adwokacka
advokatfirma n zespół adwokacki
advokatforening związek zawodowy adwokatów
advokatfullmektig aplikant adwokacki
advokathonorar n wynagrodzenie adwokata
advokatkontor n kancelaria adwokacka
agenturforretning agencja handlowa
aggresjon agresja
akklamasjon aklamacja; **velge med** ~ dokonać wyboru poprzez aklamację; **forslaget ble vedtatt med** ~ propozycję przyjęto poprzez aklamację
akkord 1. postępowanie ugodowe (układowe); **2.** praca na akord
akkordarbeid n praca na akord
akkordavsavn n rekompensata akordowa
Akkordloven Ustawa o postępowaniu układowym
akkordlønn płaca za pracę na akord
akkord-kommissær administrator majątku upadłego, syndyk
akkreditere akredytować
akkreditiv n akredytywa
akkusatorisk prinsipp zasada skargowości
akkvisisjon akwizycja
aksept akcept, przyjęcie
akseptere przyjmować, akceptować

akseptfrist termin przyjęcia
akessorisk akcesoryjny
akessorium n istotna część składowa rzeczy
aksje (aksjebrev) akcja, udział kapitałowy w spółce
aksjebok rejestr z nazwiskami posiadaczy akcji imiennych
aksjebrev n akcyjny papier wartościowy, akcja
aksjeeier akcjonariusz
aksjemisjon emisja akcji
aksjefond n fundusz akcyjny
aksjekapital kapitał zakładowy, kapitał założycielski
aksjeklasse rodzaj akcji
aksjekurs kurs akcji
aksjeleilighet mieszkanie akcyjne
aksjelovgivning ustawodawstwo dotyczące giełdy papierów wartościowych
Aksjeloven Ustawa o papierach wartościowych (akcjach)
aksjemarked n rynek akcji, giełda papierów wartościowych
aksjeoverdragelse przenoszenie akcji (zmiana właściciela)
aksjeselskap n spółka akcyjna
Aksjeskatteloven Ustawa o opodatkowaniu spółek akcyjnych oraz ich akcjonariuszy
aksjesparing med skattefradrag akcje oszczędnościowe z częściowym potrąceniem podatku
aksjespredning podział akcji
aksjeutbytte n dywidenda, zysk akcjonariusza
aksjonær akcjonariusz
aksjonærmøte n zebranie akcjonariuszy
aktiva aktywa
aktor prokurator, oskarżyciel publiczny, reprezentant organów ścigania
aktorat n prokuratura; ~ **et nedla påstand om ubetinget fengsel** prokuratura wnioskuje o karę pozbawienia wolności (bez możliwości warunkowego jej zawieszenia)

aktpågivende uważny, baczny
aktsom baczny, ostrożny, staranny
aktsomhetsplikt obowiązek zachowania należytej staranności
aldersgrense granica wiekowa
alderspensjon emerytura, renta
alderstrygd *zob. alderspensjon*
aleneforelder samotny rodzic wychowujący dziecko (samotny ojciec lub samotna matka)
alfons sutener, stręczyciel
alfonseri n sutenerstwo, czerpanie korzyści z cudzego nierządu
alibi n alibi
Allemansretten prawo wszystkich ludzi (niepisane prawo obowiązujące w Norwegii gwarantujące każdemu kontakt z naturą)
allmenn publiczny, ogólny
allmennaksjeselskap n spółka akcyjna
allmenne hensyn interes publiczny (społeczny); ~ **krever påtale** interes publiczny wymaga wszczęcia postępowania karnego
allmennfarlig zagrażający bezpieczeństwu powszechnemu
allmenngyldig powszechnie obowiązujący
allmenninteresse interes publiczny
allmennyttig użyteczności publicznej
allmennprevensjon (generalprevensjon) prewencja ogólna
allmennpreventiv ogólnie prewencyjny
Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) Ustawa o prawie karnym (prawo karne materialne)
alminnelig powszechny, ogólny; ~ **domstol** sąd powszechny; ~ **forvaltningsrett** część ogólna prawa administracyjnego; ~ **obligasjonsrett** część ogólna prawa zobowiązań; A~ **tjenesteinstruks for fengselsvesenets tjenestemenn** Ogólny Regulamin Służby dla Pracowników Więziennictwa; ~ **verneting** właściwość sądu (zwykła); ~ **for-**

sikringsvilkår ogólne warunki ubezpieczenia
alkoholiker alkoholik
alkoholist *zob. alkoholiker*
alkoholpåvirket pod wpływem alkoholu
ambassade ambasada
ambassador ambasador
amnesti n amnestia
amortisasjon 1. amortyzacja, odliczenie; 2. spłata
amortisere 1. amortyzować, odliczać; 2. spłacać
analogi analogia
anarki n anarchia
anbefaling 1. opinia; 2. list polecający, referencja
anbud n 1. oferta; 2. przetarg publiczny
anbudsbetingelser warunki przetargu
anbudsdokument n dokumentacja przetargowa
anbudsfrist termin składania ofert
anbudsgaranti wadium
anbudsgiver osoba składająca ofertę przetargową, oferent
anbudsinnybudselse 1. zaproszenie do składania ofert przetargowych; 2. ogłoszenie przetargu publicznego
anbudsinnybyder strona ogłaszająca przetarg, organizator przetargu
anbudsinnylevering składanie ofert przetargowych
anbudskonkurranse konkurs ofert przetargowych
anbudsvilkår n warunki przetargu
anbudsåpning otwarcie przetargu
andel udział
andelsbevis n dokument potwierdzający posiadanie udziału
andelsbrev n *zob. andelsbevis*
andelseier posiadacz udziału, udziałowiec
andelslag n (andelsselskap n) spółdzielnia
andelslagsmedlem n spółdzielca, członek spółdzielni